

AJANKOHTAISTA PERUS- JA IHMISOIKEUKSISTA – IHMISOIKEUSKESKUKSEN KOTIMAAN KATSAUS 2/2015

Ihmisoikeuskeskuksen toiseen kotimaan katsaukseen on koottu kansallisia perus- ja ihmisoikeustapahtumia loppusyksyn ajalta.

Ratifiointit, kansainvälinen raportointi ja vierailut

Suomi ratifioi YK:n lapsen oikeuksien sopimuksen valinnaisen pöytäkirjan valitusmenettelystä

Suomi on ratifioinut YK:n lapsen oikeuksien sopimusta koskevan kolmannen valinnaisen pöytäkirjan, joka antaa yksilöille tai henkilöryhmille mahdollisuuden tehdä valituksia lapsen oikeuksien komitealle. Suomi myös tunnustaa komitean toimivallan tutkia sopimusvaltioiden tekemiä valituksia sekä tietoja, jotka koskevat vakavia ja järjestelmällisiä lapsen oikeuksien loukkauksia. Lapsen oikeuksien sopimuksen valinnainen pöytäkirja tulee Suomen osalta voimaan 12.2.2016.

<http://bit.ly/1MhxFgg>

Eduskunta hyväksyi Euroopan ihmisoikeussopimuksen kuudennentoista lisäpöytäkirjan

Eduskunta on hyväksynyt hallituksen esityksen, joka koskee Euroopan ihmisoikeussopimuksen kuudennentoista lisäpöytäkirjan ratifiointia. Lisäpöytäkirjalla luodaan järjestelmä, jonka puitteissa ylimmät kansalliset tuomioistuimet voivat pyytää Euroopan ihmisoikeustuomioistuimelta neuvoa-antavia lausuntoja. Lausunnot eivät ole sitovia. Lisäpöytäkirja ei ole vielä kansainvälisesti voimassa.

<http://bit.ly/1G4B82B>

Suomi vastasi Euroopan neuvoston kidutuksen vastaiselle komitealle

Suomi julkisti vastauksensa Euroopan neuvoston kidutuksen vastaisen komitean (CPT) antamiin suosituksiin. Komitea vieraili Suomessa syksyllä 2014 ja kiinnitti huomiota mm. säilöön otettujen ulkomaalaisten olosuhteisiin sekä kehotti Suomea luopumaan vankiloiden paljuselleistä nopeutetulla aikataululla. Suomen vastauksessa todetaan, että säilöön otettuja ulkomaalaisia joudutaan yhä lyhytaikaisesti sijoittamaan poliisin tiloihin erityisesti pohjoisessa Suomessa. Tällä hetkellä sisäministeriössä selvitetään, miten alaikäisten, haavoittuvassa asemassa olevien ja perheellisten ulkomaalaisten säilöönottoa voidaan vähentää. Paljuselleistä pyritään pääsemään eroon vankiloiden peruskorjausten myötä vuoden 2018 loppuun mennessä. Komitea esitti myös, että viranomaiset varmistavat tuomioistuinkäsittelyn nopeuden tapauksissa, jotka koskevat tahdosta riippumattoman sairaanhoidon käyttöä. Suomen mukaan käsittelyajat eivät voi olla keskimääräistä aikaa lyhyempiä, sillä kirjallisten lausuntojen antamiselle on varattava kohtuullinen aika.

<http://bit.ly/1kalid3>

Yhteistyö perus- ja ihmisoikeusasioissa

Uusi perus- ja ihmisoikeusyhteyshenkilöiden verkosto nimitettiin

Oikeusministeriö on asettanut valtioneuvoston perus- ja ihmisoikeusyhteyshenkilöiden verkoston vuosille 2015–2019. Verkostoon kuuluu eri ministeriöiden edustajia sekä pysyvät asiantuntijat oikeuskanslerinvirastosta, eduskunnan oikeusasiamiehen kansliasta ja Ihmisoikeuskeskuksesta. Edellisen perus- ja ihmisoikeusyhteyshenkilöiden verkoston toimikausi päättyi maaliskuussa. Verkosto pyrkii vahvistamaan valtioneuvoston sisäistä yhteistyötä perus- ja ihmisoikeusasioissa sekä seuraa mm. perus- ja ihmisoikeuspolitiikan toteuttamista sekä perus- ja ihmisoikeuksien yleistä tilaa. Se myös valmistelee toisen kansallisen perus- ja ihmisoikeustoimintaohjelman.

<http://bit.ly/1NnZ5Dj>

Selvitykset ja tutkimus

Vammaisten henkilöiden lakisääteisten palvelujen toteutumisessa puutteita

Etelä-Suomen aluehallintovirasto teki oman alueensa kunnille kyselyn, jossa kartoitettiin muutamien vammaispalvelulaissa määriteltyjen palvelujen ja niitä koskevien määräaikaisten toteutumista. Kyselyn tulokset osoittavat, että vain 56 % kyselyyn vastanneista kunnista on aloittanut vammaisen henkilön palvelutarpeen selvittämisen laissa säädettyssä määräajassa. Vastaavasti palvelutarvetta koskevat päätökset tehdään lain mukaisessa määräajassa 68 %:ssa vastanneista kunnista. Lisäksi vain noin kolmasosa kunnista laatii palvelusuunnitelman kaikille vammaispalvelun asiakkaille, vaikka suunnitelma voidaan jättää tekemättä ainoastaan tilanteissa, joissa kyse on tilapäisestä neuvonnasta tai ohjauksesta tai silloin, kun suunnitelman tekeminen on ilmeisen tarpeetonta. Viivästymisiä perusteltiin yleisellä resurssien puutteella sekä henkilökunnan poissaoloilla. Palveluiden toteutumisessa on myös kuntakohtaisia eroja. Henkilökohtaisen avun tilanteesta saatiin ainoastaan suuntaa-antavia tietoja.

<http://bit.ly/1XOrdCD>

Korkein hallinto-oikeus

Yli 90 henkilöä sai oikeuden äänestää saamelaiskäräjien vaaleissa

Korkein hallinto-oikeus (KHO) vastaanotti yhteensä 182 valitusta henkilöiltä, joita Saamelaiskäräjien hallitus ei ollut hyväksynyt käräjien vuoden 2015 vaaliluetteloon. Vaaliluetteloon merkityt saamelaiset voivat äänestää Saamelaiskäräjien vaaleissa. KHO hyväksyi valituksista 93. Tuomioistuimen ratkaisuihin oli kyse saamelaisuuden määritelmästä ja siitä, miten saamelaisuutta koskevia kriteerejä tulkitaan. Vuosikirjapäätöksissään KHO toteaa arvioinnin perustuvan siihen, pitääkö henkilö itseään saamelaisena ja voidaanko tätä ns. itseidentifikaatiota tukea jollakin saamelaiskäräjälakiin sisältyvällä objektiivisella perusteella, kuten esimerkiksi äidinkieleen tai jälkeläisyyteen liittyvällä yhteydellä. Saamelaiskäräjien mukaan valitusten hyväksyminen loukkaa saamelaisten oikeutta päättää saamelaisuuden määritelmästä itse. Se on saamiensa valitusten perusteella määrännyt, että vaalit toimitetaan uudelleen käyttäen ennen KHO:n päätöksiä voimassa ollutta vaaliluetteloa.

<http://bit.ly/1Wtn7m8>

<http://bit.ly/1LNSWy8>

<http://bit.ly/1kJP2OL>

Ihmisoikeuskeskus

Ihmisoikeusvaltuuskunta antoi kannanoton

Ihmisoikeuskeskuksen ihmisoikeusvaltuuskunta hyväksyi kannanoton, jossa se muistuttaa valtioneuvostoa perus- ja ihmisoikeuksien tärkeydestä ja oikeudellisesta velvoittavuudesta. Valtuuskunta painottaa, että esimerkiksi perustuslaissa turvatut perusoikeudet eivät koske pelkästään Suomen kansalaisia, vaan kaikkia Suomessa oleskelevia henkilöitä. Samalla valtuuskunta rohkaisee valtioneuvostoa tekemään johdonmukaisia ja selkeitä perus- ja ihmisoikeuspolitiikkaa koskevia linjauksia. Se pitää erittäin tärkeänä, että valtioneuvosto arvioi etukäteen, miten sen esittämät toimenpiteet, kuten säästöpäätökset, vaikuttavat perus- ja ihmisoikeuksien toteutumiseen. Lisäksi valtuuskunta kehottaa valtioneuvostoa laatimaan perus- ja ihmisoikeustoimintaohjelman.

<http://bit.ly/1I9doR4>

Ihmisoikeussanasto julkaistiin

Ihmisoikeuskeskus on julkaissut internetsivuillaan ihmisoikeussanaston. Sanastoon on koottu otos ihmisoikeuksiin sekä erityisesti ihmisoikeussopimuksiin ja niiden valvontajärjestelmiin liittyvistä termeistä suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi. Joidenkin sanojen taustaa ja merkitystä on avattu lyhyillä selityksillä.

<http://bit.ly/1Q6ASDk>

Oikeusasiamies

Potilaan ihmisarvoa ja henkilökohtaista vapautta loukattiin, kun hänet teljettiin turvahuoneeseen

Eduskunnan oikeusasiamies katsoi antamassaan ratkaisussa, että sairaala loukkasi masennuksesta kärsineen ja alkoholin vaikutuksen alaisen potilaan ihmisarvoa ja henkilökohtaista vapautta, kun se telkesi hänet turvahuoneeseen pidemmäksi aikaa, kuin mille oli lain mukaan perusteita. Potilasta pidettiin turvahuoneessa noin 13 tunnin ajan ja hän joutui kertomansa mukaan tekemään tarpeensa lattialle, koska häntä ei tultu päästämään WC:hen. Oikeusasiamies esittää, että potilas saa hyvityksen häneen kohdistuneista perus- ja ihmisoikeuksien loukkauksista.

<http://bit.ly/1kvig2t>